

Klimaarbeid i landbruket

– status for Landbrukets klimaplan 2022

Innenfor alle åtte satsingsområder i Landbrukets klimaplan er det satt i gang prosjekter som vil bidra til å kutte utslipp. Her kan du lese om hva som har skjedd i norsk landbruk på de åtte områdene i Landbrukets klimaplan det første året av avtaleperioden.

01

Utrulling av klimakalkulator og økt satsing på klimarådgiving

- Ved utgangen av 2021 var det foretatt 2000 klimaberegninger av norske gårdsbruk i kalkulatoren. Det er fem prosent av alle norske produsenter.
- I desember 2021 ble kalkulatoren for ammeku, potet og slaktekylling lansert. I tillegg er kalkulatoren tilgjengelig for produksjonene melk, korn og svin.
- Etter 1. desember 2021 har også de som ikke har all data for eget bruk tilgjengelig, mulighet til å få beregninger ved at manglende data erstattes med gjennomsnittstall fram til gårdbrukeren har egne data på plass.
- NLR og Tine har til sammen utdannet nærmere 200 klimarådgivere. I løpet av 2021 ble det etablert en støtteordning for klimarådgiving i Regionalt Miljøprogram (RMP) som statsforvalterne administrerer.
- Høsten 2021 startet Bondelaget arbeidet med å rekruttere Klimasmarte Spydspissbønder som skal bidra som ambassadører for klimakalkulatoren og for klimaarbeidet i landbruket.

Jordbruksavtalen 2022/2023

- Det er satt av 10 millioner kroner til utvikling av klimakalkulatorer for resterende produksjoner.
- Fra høsten 2022 vil RMP dekke hele kostnaden av klimarådgiving for bonden.

02

Bedre fôring, dyrehelse og avl

- Mange bønder som starter opp med sitt klimaarbeid opplever at det er mer overkommelig enn forventa. Dette fordi fokuset rettes mot tiltak som er en videreføring av arbeidet bonden allerede gjør, slik som bedre fôring og dyrehelse.
- Tilsetningsstoffet Agolin Ruminant blir tatt i bruk i norsk kraftfôr av Felleskjøpet i dag. Det foregår samtidig forskning på andre stoffer med betydelig utslippspotensial.
- Avl som tiltak er under utvikling hos de norske avlsorganisasjonene, og forventes å ha effekt i andre halvdel av klimaavtaleperioden.

03

Fossilfri maskinpark

- Det blir innført omsetningskrav for innblanding av biodrivstoff for alle ikke-veggående maskiner fra midten av 2022.
- Flere mindre elektriske maskiner, som minilastere, er allerede tilgjengelige og blir mer og mer populære på markedet.
- Den første traktormodell som er 100 prosent drevet av biogass er lansert, satt i serieproduksjon og blir testet i Norge.

04

Fossilfri oppvarming

- Interessen for støtte til gårdsenergi som reduserer fossil energibruk øker. Potten i Verdiskapningsprogrammet hos Innovasjon Norge blir raskt brukt opp hvert år.
- Energipriskrisen høsten og vinteren 2021–2022 har ført til økt interesse for fornybare løsninger blant mange i landbruket.
- Det er mange prosjekter for energieffektivisering og bedre utnyttelse av ressurser for veksthus som vil gi effekt på sikt

Jordbruksavtalen 2022/2023
– Verdiskapningsprogrammet blir økt med 50 millioner kroner til 162 millioner i 2023.

05

Bedre bruk av gjødsla og god agronomi

- Det er mulig for bonden å søke om støtte i Regionalt Miljøprogram (RMP) til mange løsninger for bedre agronomi.
- Det er et eget tilskudd for drenering av dyrket mark, men det varierer om satsen oppleves som tilstrekkelig eller ikke.
- Flere vurderer å investere i gårdsbiogassanlegg på grunn av gode støtteordninger og økt interesse for selvforsyning av energi på gården grunnet blant annet høye strømpriser.
- Forskningsinstituttet NORCE jobber med å utvikle klimavarsling fra 10

dager til 10 år fram i tid. Værvarselet kan brukes i landbruket og bidra til å optimalisere dyrkings- og høstings-tidspunkt og for å redusere klimarisiko.

Jordbruksavtalen 2022/2023
– Satsene for drenering av dyrket mark blir økt fra 2000 kr/daa til 2500 kr/daa

06

Bruk av husdyrgjødsel i industrielle biogassanlegg

- Kun cirka én prosent av all norsk husdyrgjødsel blir brukt i biogassproduksjon.
- Det er stor interesse for å etablere industrielle biogassanlegg som tar imot husdyrgjødsel flere steder i Norge, og lokale bønder har vært interesserte i å levere gjødsel og ta imot bioest.
- Det er en utfordring at mange anlegg ikke kommer forbi planleggingsstadiet fordi Enovas støtteordninger er lite tilgjengelige.

07

Jorda som karbonlager

- Med dagens markedspris på 8.000–10.000 kr/tonn biokull er de agronomiske fordelene ved å bruke biokull for økt karbonopptak i jorda, ikke betydelige nok til at tiltaket betaler seg selv. Lønnsomhet er avhengig av det blir etablert støtteordninger.
- Januar 2021 startet biokullproduksjon ved Norges første industrielle biokullanlegg på Rudshøgda i Innlandet fylke.
- Det finnes foreløpig ikke bokføringsmetodikk for opptak av karbon ved bruk av biokull i jord. Et eget prosjekt i regi av NIBIO etter jobber for nye beregninger av klimakutt.
- Det finnes foreløpig ikke bokføringsmetodikk for opptak av karbon ved biokull i jord eller ved bruk av fangstvekster. Men det foregår prosjekter i regi av NIBIO for å utarbeide dette.

08

Ny teknologi revolusjonerer landbruket

- Prosjektet «Zero Emission Cowshed» (ZEC) hos SINTEF skal utvikle katalysatorer for å redusere utslipp i fjøs med minst 60 prosent ved å fjerne og utnytte metangassen som kyr raper ut i atmosfæren.
- Nye teknologier for presisjonsgårdsdrift kan bidra til å effektivisere og optimalisere gårdsdriften og redusere utslipp til luft og vann.
- Det blir jobbet for at Enovas støtteordninger for grønn teknolog utvikling skal bli tilgjengelige for landbruket.

Støtteordninger klima i landbruket

Norske bønder har stått i en svært krevende økonomisk situasjon med kraftig kostnadsøkning for flere kritiske innsatsfaktorer over tid. Mange klimatiltak krever større investeringer. Skal bonden ha mulighet til å prioritere klimaarbeid på egen gård, er det behov for gode støtteordninger.

- **Verdiskapingsprogrammet i Innovasjon Norge** støtter fornybar energi i landbruket, introduksjon av nye produksjonsteknologier og produksjon av brenselstoff. Det er stor interesse og pågang av søknader innen produksjon av fornybar energi i landbruket.
- **Regionalt miljøprogram (RMP)** har miljøtilskudd som også bidrar til reduserte klimagassutslipp, som tilskudd til miljøvennlig gjødselspred-

ning, fangvekster og klimarådgivning. Hvilke tiltak som prioriteres i ulike fylker varierer.

- **Enova** omfatter støtte til løsninger for utslippsfri maskinpark, etablering av industriell biogassproduksjon basert på husdyrgjødsel og energi-effektivisering. Landbruket har i liten grad tilgang til disse nødvendige omstillingsmidlene.
- **Bionova** er omtalt i Hurdalsplattformen som det viktigste nye verktøyet for finansiering av klimatiltak i landbruket. Bionova skal etableres i løpet av 2023, og det kan få stor betydning for tiltak som å ta i bruk biokull, klimasmart genmateriale, metanreduserende tilsetningsstoffer i fôr, og biodrivstoff og biogass i landbrukets maskinpark.

I 2019 inngikk Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag en avtale med regjeringa om å kutte fem millioner tonn CO₂-ekvivalenter samlet i perioden 2021-2030. For å følge opp denne avtalen ble det i 2020 utformet en felles plan fra en samla næring, Landbrukets klimaplan. Planen beskriver hvordan forpliktelsene skal nås.

Landbrukets klimaplan behandles av representantskapet i Norges Bondelag. Planen vil fungere som rapporteringsverktøy gjennom avtaleperioden. Klimaplanen vil være gjenstand for årlig revisjon, hvor det gjøres opp status for måloppnåelse. Planen skal oppdateres årlig for å innlemme ny kunnskap om tiltak som kan redusere klimagassutslippet eller øke karbonopptaket fra jordbruket.

NORGES BONDELAG

Kontaktinfo:
Norges Bondelag
PB. 9354 Grønland
Tlf: 22 05 45 00

